

CIJENA listu : U preplati za čitavu god. K 36—, za polugodište K 18—, ponjedjelno K 9—, mjeđu K 3-60, u maloprodaji t2 fil. pojedini broj. OGЛАСИ primaju se u izpravljista trg Gustoza 1

HRVATSKI LIST

Izlaže svaki dan u 5 sati ujutro.

U Puli, utorak 26. veljače 1918.

HRVATSKI LIST je list na hrvatskoj temi, u Puli, u Gustoza 1, Uredništvo: Slašanska ulica br. 24. Odgovorni urednik J. C. HAIN u Puli. Rukopisi se ne vrataju. Cek. rač. ans. post. 26. 785.

Građ. 949.

Sedmačina IV.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 26. (D. u.) Službeno se javlja: Na Piave bila je topnička djelatnost živahna. Kod bojne skupine Linsingenove uspostavile su njemačke prednje čete u Žitomiru svezu sa ukrajinskim četama. — Poglavica generalnog stičera.

Njemački.

Berlin, 26. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Višestruki topnički i minometni bojevi. Na različitim točkama fronte izvijđaju, od kojih smo istočno od Armentiera dopremili zarobljenike i strojne puške. — Istočno bojište: Bojna skupina Eichhornova: Naše su čete zaposjele Pernau. Estonški se je tamo bataljun stavio pod njemačko zapovjedništvo. Pred svojim su divizijama osvojile jučer Jurišna satniju 18 i 1 eskadron husarske pukovnije br. 16, Dorpat. Na putu u onaj grad zarobile su 3000 momaka i mnogo stotina vozova. Ovo je leteće odišljene za 5 i po dana provalllo put od 210 kilometara. — Bojna skupina Linsingenova: U Rovnu pao je sav stičer „posebne ruske vojske“ u naše ruke. Njezin je vrhovni zapovjednik pobegao. Naše su prednje čete doprle do Žitomira i tamo uspostavile svezu sa ukrajinskim četama. Sa ostalih bojišta nema ništova. — Ludendorff.

Mir sa Rusijom na vidištu.

Rusija je dakle pristala na njemačke mirovne uvjete. Brzojav iz Petrograda kaže, da će ruski odaslati otpotovat u Brēst-Litovsk jedino sa zadaćom, da potpišu mir. Posvemašna kapitulacija! I graf Hertling je postao optimistom, što znači, da će ovog puta biti zaista sklopljen mir. A to jest i najbolje za Rusiju. Idealističko nadahnuti Rusi mislili su, da će sa svojim govorima pokrenuti u vascijetom svjetu socijalnu revoluciju, a u prvom redu u Njemačkoj. U Berlinu je doduše došlo do štrajka, koji je all bio, kako se je dalo predviđati, doskora ugušen. Danas vlada u Njemačkoj potpun mir, a politika njemačke vlade slavi slavlje. Njemačka je socijalna demokracija sigurno za dugo vremena poražena. Scheldemann i njegovi drugovi nemaju više prijatelja niti medju strankama inozemstva, niti medju njemačkim strankama. Radi toga se raspala miroljubiva većina rajhstaga, koja je uvek isticala potrebu pravednog mira bez aneksija i kontrolne uvljake. Dok je u Njemačkoj time pojačao sistem, ne može se isto tvrditi o boljševičkoj vladi. Da su još danas na kormilu, to je samo posljedica momenlanih prilika. Njihova je politiku dovela Rusiju do vojničke nemoci. Danas bi i rumunjska vojska mogla osvojiti velike dijelove nekad tako sline države, a kamo li ne brojem i organizacijom jaka njemačka vojska. Za Rusiju za to nema drugog izlaza do čim skrašnjeg mira; pod danim uvjetima morala bi taj mir sklopiti ne samo boljševička već i svaka druga vlada. Taj mir neće nikako biti povoljan za Rusiju. Rusija će izgubiti najbogatije djelove svoje zemlje, izgubit će Ukrajinu, Poljsku, Kurlandiju, Litavsku, Livonsku i Estonsku. Petrograd će postati na sjeveru i jugu pograničnim gradom, pošto će i Finsku otpasti. Propao je prama tome za nekoliko mjeseci sav rad Petra Velikoga, sve ono što si je Rusija stekla ratom i radom. Rusija je time zapravo i izlučena iz Europe. Mir će prema tome biti za Rusu nepoveljan i svaki će ga Rus obječati kao sramotu, kao ljugu, koju treba svakako izbrisati. Nema da klesne, da će boljševička vlada doskora izgubiti svoju popularnost i svoju moć. Sa mirovnim će sklopopom potpisati svoju sramotu osudu. Brojevi glasova, sa kojima su bili prihvaćeni mirovni uvjeti njemačke vlade, dokazuju, da je većina, koja je glasovala za boljševički predlog, neznačna. Ako nijesu tako glasovali zastupnici naroda, već ljudi, nametnuti kao vlada ruskom narodu i državi, možemo si prema tome predočiti, kakvo će ogorčenje izazvati ova katastrofa u Rusiji i koliko bi se glasova bilo našlo za njemačke uvjet u ruskoj koaliciji, koja bi bila zaista zastupala ruski narod. Ali mir je jedini izlaz i jedini uvjet za konsolidaciju nove Rusije.

Petrograd, 24. (D. u.) Petr. brz. ured. Dne 24. t. m. u 7 sati u jutro poslana je na njemačku vladu u Berlin, na austro-ugarsku vladu u Beč, na bugarsku vladu u Sofiji te na tursku vladu u Carigrad slijedeća bežična brzojavka: „Prema odluci, prihvaćenoj dne 24. t. m. u 5 sati i 30 časaka u jutro od izvršujućeg glavnog odbora i od vijeća zastupnika radnika, seljaka i vojnika, zaključilo je vijeće pučkih povjerenika, da prihvati od njemačke vlade postavljene mirovne uvjete i da otpošalje u Brest-Litovski odaslanstvo, koje će potpisati mir. Potpisani: Načelnik vijeća pučkih povjerenika.

Petrograd, 24. (D. u.) Petr. brz. ured. U noći na 24. t. m. vršila se je plenarna sjednica glavnog izvršujućeg odbora. Iza žestoke debate prihvaci su njemački mirovni uvjeti iz Bresta Litovskog, koji su ali bili nadopunjeni dodacima dr. pl. Kühlmann. 126 glasova predano je za, a 85 proti. 26 se je članova uzdržalo od glasovanja, 2 anarhisti nijesu bili kod glasovanja.

Berlin, 25. (D. u.) Tijekom današnjeg svog govora u drž. saboru saopćio je drž. kancelar grof Hertling slijedeće: Jučer je stigla vijest, da je petrogradska vlada prihvati naše mirovne uvjete i otpošala u Brest Litovski svoje zastupnike, da nastave pregovore. Stoga su sinoć otputovali onamo i njemački odaslanici. Moguće je, da će se o pojedinostima još raspravljati, ali glavno je postignuto: sa ruske je strane izričito očitovana volja do mira. U najkraće vrijeme mora doći do sklopljenja mira.

Iz Rusije.

Stockholm, 23 (D. u.) Svenska Telegram Byran* javlja iz Wase: Dassvaranča bilo je jučer zaposjednutiza lutog boja. Kod toga bi dopremljeno zarobljenika te zaplijenjeno mnogo pušaka. Na fronti Karela bilo je do sad zaplijenjeno 203 mitraljeza. Karela bilo je momčad prisiljena da so povuče pred nadmoćnim neprijateljem.

Lugano, 24. (D. u.) Milanske novine javljuju iz Petrograda: od 21. t. m.: Poklisanstva slijedeće: sporazumu otpremaju svoje državne i vojničke misije na vrat na nos pomoću posebnih vlastova. Operacije generala Aleksejeva, koji raspolaže samo sa 20.000 do 30.000 momaka all imade za to mnogo valjauhi gen. rata, su još neobjašnjene.

Stockholm, 24. (D. u.) Kako javlja „Dagens Nyheter“, finski su vojnici potjerali Ruse iz Viborga. Ovi su branili položaj pred gradom all moral su se povući, na što su Fini zaposjeli grad. Crveni gardiste izjavljuju, da je njihova stvar već izgubljena.

Petrograd, 24. (D. u.) Petrogradska brzjavna agentura javlja: Polag brzojava iz Helsingforsa prosvjedovalo je tamošnji švedski konzul u ime švedske vlade kod vijeća finskih pučkih povjerenika radi toga, jer ruske čete nijesu još napustile Finsku. Vijeće je pučkih komesaru u svom odgovoru prosvjedovalo proti umješavanju Svedske u unutarnje prilike Finske te izjavilo da Svedska imade za to tih manje razloga, što potpomaže finske bljele gardiste te iskrcava čete na Alandskom otočju.

Zaplijenjeni njemački parnici.

Berlin, 25. (D. u.) Wolffov ured javlja iz Kristijanije: Njemački je parnik „Blaritz“ društva „Argo“ u Bremenu bio dne 22. o. m. u 10 sati prije podne pri Buholmen-Feueru, kako pričaju ova norveška pilota, koja bljahu na brodu, u tako maloj udaljenosti od kopna, da se je tamo moglo vidjeti ljudi, zakopčan i odveden po nekom nepoznatom engleskom ratnom brodu. Piloti osiguravaju, kao najstalnije, da se parnik nalazio u norveskim vodama, gdje je bio napadnut. Ista je sudbina zadesila njemački parnik „Düsseldorf“, na istome mjestu unutar norveških voda, gdje je bio zakopčan po nekom engleskom pomoćnom krstašu. Norveška je vlada povela odmah iz dogadjaja istragu, te je poslala poseban brod u Buholmen-Feuer da presluša tamošnjeg svjetioničara.

* Mirovni program londonske konferencije. „Morningpost“ javlja iz Ženeve: Šestorica zastupnika francuskih strukovnih udruženja na konferenci dobili su nalog, da se na konferenciji izjave za ovaj mirovni program i njegov prihvat sa strane skupštine: 1. Povratak njemačkih kolonija; 2. Samoodređenje naroda; 3. Plebiscit u Elzasu i Lotaringiji pod kontrolom internacionalnog odbora; 4. Otvorena vrata u vanjskoj trgovini; 5. Politička i gospodarska uspostava sa strane Njemačke; 6. Odšteta za ostale zaposjednute zemlje iz internacionalnog fonda.

* Vorwärts“ opomena. Kad je komisija za izborno pravo pruske zastupničke kuće odbila opće izborno pravo, napisao je „Vorwärts“: Gospoda tlačitelji puka postaju njegovu izazivači. Njihov način će pokaže jasno i otvoreno tek Oldenburg Janaschau, koji hoće kancelara, koji će zapovijediti, da se puca u narod. Radništvo ne će priuštiti reakcionarcima, da do toga dodje, ali ono će izvoštiti pravo, — no jao tada gospodi, koji se postaviše, da budu prema puku krotitelji zvjeradi.

* Uskraćene putnice za minimaliste. „Tageblatt“ javlja iz Stockholma: Boljševička je vlada uskratila minimalističke putnice za putovanje u London.

* O uzrocima navala zast. dra. Soukupa protiv ukrajinskog delegata Sevrjuka javlja „Slovenski Narod“: Sevrruk je prije bio austrijski narednik, pa je kao takav dezerterao. Sada sjedi kao reprezentant ukrajinske pučke republike u Beču i ako mu austrijska vlada pruži kakav ugovor na potpis, stoji Sevrruk tako reći uvijek pred alternativom: ili da potpiše, ili da kao dezerter bude uapšen. To je u parlamentu opće poznato i zbog toga je dr. Soukup izrekao poznate navale protiv Sevrjuka.

* Engleska vlada ne priznaje Ukrajinu. „Neue Zürcher Zeitung“ donosi vijest iz Londona, u kojoj se vidi: Kako javlja neka depeša iz Petrograda od 16. veljače, upravljena na Reuterovu agenturu, saopćen engleski poslanik Lindley ruskoj vladi, da engleska vlada ne priznaje nezavisnost Ukrajini i ostalim područjima, koja dosad pripadaše Rusiji, te se proglašće samostalnima.

* Teški izgredi u Rimu. „Tageblatt“ javlja: Iz Lugana: U Rimu je u ponjedeljak i utorak došlo do teških izgreda i hučnih manifestacija pred zgradom zastupničke kuće tako, da je moralno vojništvo da uspostavi red. U Rimu je bilo opet proglašeno pouštreno ratno stanje.

* Boljševici proti židovima. „Temps-u“ javlja iz Petrograda: Boljševici su ustrojili novi pučki komesarijat, koji će se baviti u glavnom timu, da se potlači židovsko-socijalističko gibanje. Novi je pučki komesar proglašio pretstojec sveopći kongres židova kao proturevolucionistički sastanak.

* Ugarska je zastupnica kuće prihvati u trećem čitanju zakonsku odluku o proravnjstvu proizvodiju i o finansijskoj nagodbi sa Hrvatskom. Predsjednik bi ovlašten sazvati unredni sjednicu plemenitim putem.

* Negocijiranje francuske štampe radi kapitulacije boljševika rata, kako javlja dopisni ured iz Berna. Novine ističu, da tme nije samo završet rat, već takodje revolucija. Najmučnije se dolije predočenja kapitulacija Rumunjske. „Graulic“ piše: Boljševici misle, da će kapitulacijom spasiti svoju stvar, ali bit će bit protivno, pošto imade za to najveći interes na tome, da potlači propagandiško žarljite u Rusiji. U tom nastojanju može Njemačka bez sumnje da rađuna sa potporom socijalističko revolucionaraca te umjerenih i konzervativnih stranaka Rusije. Jedino poraz Njemačke na zapadnoj fronti može da spršti njemačke načerte. „La Paix“ piše, da su dogadjaji u Rusiji i u Rumunjskoj od vaurenog zamašaja. Moralno bi se ponukati Japance na akciju u istočnoj Rusiji.

* Švedi zaposjeli Aland. „Svenska Telegram Byran“ javlja: Izakako je bio sklopljen ugovor, koji se je ticao napuštanja Alandskog otočja sa strane ruskih i finskih vojnih sila, zaključila je vlada, ovlaštena na to od državnog vijeća, da šalje na otoke jedno vojničko odijeljenje, koje bi imalo da nadzire i štititi pučanstvo protiv nasilja. Na većer ukrca se je momčad u prisutnosti kralja, prijestolonasljednika i velike množice, koja je pozdravila čete s burnim povicima: Hur!

* Amerika prema pitanju Jadranovog mora. Izvjestitelj „Daily News“ ističe, da se izmjeni misli sa grofom Cerninom pripisuju po ciljevima Americe veoma velika važnost. Amerika će svakako stajati na stanovištu, da se monarkiji ima ostaviti jedna luka na Jadranovom moru, jer predsjednik Wilson ne bi nikada pristao, da se jedna velika država odcepi od mora. I kod poljskog pitanja je najveća poteškoća ta, da bi se Poljskoj morala ostupiti jedna luka na istočnom moru, a da se time ne prikrati istočna Prusija.

Parlamentarni položaj.

Njemačke su stranke predložile mir. Pojmljivo je, da poslije postupka Kühlmann i Hertlinga gledamo na slična nastojanja sa skrajnim nepovjerenjem. Njemačka je pristala na mir sa Rusijom na temelju bez kontribucija i bez aneksija. Rezultati su svima dobro poznati. Što su Nijemci izveli na veliko kod njihovih pregovaranja pred očima svijeta, neg bi, da kušaju naši Nijemci u malom u monarkiji. Uspjelo je rastrovati tisku vojsku i otvoriti put u Petrograd. Za tu riječi odustala je Rusija od ratovanja, a demobilizacija smatrao je dr. von Kühlmann kao novi navještač rata. Ne poričemo, da je to bilo veoma korisno za Pruse: ali da bi uspjelo Nijemcima isto u Austriji, bilo bi jedno korišno za njih, a nipošto za nas. Nijemci nijesu obnovili politiku, ali su promijenili taktiku i učinili mirovnu ponudu slavenskim strankama iz taktičkih razloga. Ide se jedino za tim, da se prikaže austrijske Slavene kao neprijatelje pravednog narodnog mra u Austriji i da se time optužava eventualno uspostavu Stürgkhovog režima. Ali nipošto ne vjerujemo, da su se Nijemci proumjenili preko noći baš onda, kad je njemačka država, koja im leđi od pamтивjeka pred očima kao užor, dje-lovanju, postigla na veće političke uspjehe proti Slavenvima na istoku. Što nijesu mogli da postignu otvoreni bojem, kušaju postići spletakama. Kršćanski socialisti su izjavili, da su sve njemačke stranke spremne na taj narodnosni mir. Dakle i Wolffovci! Tko može vjerovati, da se s ljudima Wolffovog kabilja može uopće pregovaratati, sa ljudima, u kojima je pangermansko šovenstvo uništilo razbor, zaslijepljeno, koja a priori onemogućuje svaku mirno i logično raspravljanje. Onaj, koji poznaje fraze, nagonjane od desetgodista u parlamentarnim go-

ima ovih ljudi, pojmit će, da se sa Wolffovima ne može pregovarati, jer se s njima ne može niti pratno govoriti. Nijemci kušaju sreću u Austriji sa novim Breštom Litovskim. Ali slavenske stranke neće tog puta nasjetiti kao boljševici. Slavenske stranke i tuževi, koji vode slavensku politiku, znaju, da je odlučan istup Poljska proti sadašnjem sistemu izazao najdalekosežniju političku kizu u Austriji, koju spominje kronika austrijske politike. Njemačko se vihovno gospodstvo u Austriji može danas spasiti jedino još po § 14, ili raskošni slavenskih stranaka. Sa mirovnom ponudom kušaju stvoriti u Austriji novu Ukrajinu, na koju bi se mogli oslanjati, kušaju razbijati gvozdeni obruc slavenstva, koji ih stče. Mirovna je ponuda samo prividna, a imade svrhu, da opravdava novi nasilnički režim, novo doba apsolutizma. Kao Kühlmann, koji je svojim mirovnim po-
vednom i demokratskom miru, samo da prikaže njemačko nastojanje u bengalčnom svijetu idealizma. Istom se takođe služe i naši Nijemci, koji bi hteli prikazati Slavene kao neprijatelje unutarnjeg narodnog mraza. Ne uspiju li spletke, da razbiju slavenski blok, tad će doći § 14, i novi apsolutizam, a taj će se osmisliti na navodnom šovinizmu i imperializmu slavenskih stranaka. Prozirna je to igra...

Iz slavenskog svijeta.

Iz Slovenije „Jugoslovan“ priopćuje kratko ujverjivo pismo, u kojem se statističkim podacima dokazuje, da Trst nije nipošto talijanski grad, nego je samo na oko talijanski. Trst leži u sreću Jugoslavije, i sva je njegova pozadina jugoslovenska. U samome gradu pak stvorena je talijanska većina jedino zato, što su Talijani tamo vladali na temelju nedemokratskih izbornih sistema. Oni su tako imali u rukama škare i sukno, a Nijemci i sve austrijske vlaste iz bojazni pred sirom jugoslovenskom budućom marljivo su podupirale talijansku nastojanja. Talijanska većina u Trstu samo je umjetno stvorena čim nastupi u Trstu jednakopravnost u svakom pogledu, Trst će postati ono, što po prirodnom zakonu mora postati — jugoslovenski grad. Dopisnik „Slovenca“ javlja iz Trsta, da pisanje talijanskog lista „Il Lavoratore“ upravo porazno djeluje na tamošnju mladež. Taj je Ist preuzeo učagu prijašnjeg „Piccola“, te svojim načinom pisanja odgaja nemoralne revolucionarce, tatove i propalice.

Iz Hrvatske. Osječki „Jug“ javlja, da imade i suviše znakova, da se odnošaji između kraljevine Hrvatske i kraljevine Ugarske zaštiruju i to čak tako, da će uz sva moguća odgadjanja doći ipak do žestoke borbe i konflikta. U Beču i Pešti da za to isceniraju važne konferencije bana, objavljivajući krizu, neprihvat izborne reforme i sva madžarska plasti za hrvatske maleđušnike. U Hrvatskoj pak valaze još uvijek li vlastodršci potpore i pomoći u pokvarjenih elemenata, koji se svakom zgodom sabiru, vječaju, nude, licitiraju na niže, samo kako bi oni mogli što prije doći na korito. Počinjaju se razvija tako i razviti će se dotle, da će trebati ili popušta ili stupiti u borbu. „Jug“, a s njim i najveći dio hrvatskog naroda, zahtijevajući borbu, jer popuštanje bi značilo teško kompromitovanje pred čitavim kulturnim svijetom, koji simpatizuje s našim nastojanjima. Sve što nas može sada još zadesiti, to smo već pretrpjeli, piše „Jug“. I vječala i tamnice, konfirmanja, interniranja, prijekе sudove i komesarijate. List se nasuprot nuda, da će hrvatski narod obe borbe očekati tako, da će uz potporu Slavena austrijskih otresti madžarski jaram, koji je gušio gospodarski, politički i kulturni život u Hrvatskoj.

Iz Poljske. Ačaj sretnih li Nijemaca, koji imaju svoga Hindenburga, Ludendorffa i mnogo mnogo bajuneta! Tako opremljeni mogu da svagdje propovijedaju svoje pravo, i postavljaju zahteve, kojih se obično uvijek ispunjuju. Poljaci se malo u Poljskoj užurbaju, a eto ti odmah Hindenburga, koji ih radi neposlušnosti kažnjuje, kao učitelj nevaljalog učenjaka. — „Warschauer Zeitung“ javlja: Gradu Varšavlju naložena je globla od 250.000 maraka kao odšteta za dogadjaje, koje je skrivilo varšavsko pučanstvo dne 14. veljače, te za pokazanu buntonost. — Poljski listovi, koji su priopćili protest poljskog regentskoga vijeća, dakle faktora, koji raprezentira danas suverenost poljske države, proti otcijepljenju Holma od Poljske, bljuju od njemačke varšavskog cenzure, i ako imaju Poljaci svoju unutarnju upravu, konfiskovanji, službeni rak list poljske vlade „Monitor Poljski“, koji je priopćio protest u svojem službenom dijelu, bio je od njemačkoga gubernatora uopće obustavljen.

Iz češkoga svijeta. „Narodni Listy“ sa simpatijama prenose iz hrvatskih listova progas hravatskih sokolskih vodja hrvatskim sokolima. — Isti list piše o našem slavenskom karakteru te veli: O Slavenima se općenito govori, da su meke, skoro pasivne čudi i golubinje naravi. U svakom je slučaju, piše list, to vlastitost, i ako jedna od takozvanih kršćanskih krijeplosti, s kojom se ipak ne treba baš mnogo ponositi u današnje strogi i tvrdi doba. Doista je potrebno, da ovo željezno doba stvari i iz Slavena golubinje čudi, željezne ljude.

Domaće vijesti.

Važno za one, koji putuju iz Pule. Željeznički ured u Puli saopćuje, da ona dva osobna vlaka, što dnevno odlaze iz Pule, nisu u stanju, da otpremaju onolik broj osoba, što su dnevno na odlasku iz grada. Isto se tako ne može pridodati nikakvih novih vagona, a teretni vlakovi opet ne mogu preuzeti putnika. Na vlak, koji odlazi u 5 sati 50 minuta po podne imaju pravo isključivo radnici i kr. pomorski arzenala, pak posjeduju uredovo potvrđe radničke legitimacije. Za to će se u buduće izdavati samo toliko voznih karata, koliko bude sjedala na raspolaganje, a putnici opet, koji već budu primili vozne karte, ne će s njima nipošto imati bezodvlačno pravo na otpremu. Na to se upozorava takodje c. k. vojničke i civilne oblasti, kako bili podlijeljivanju dozvola za putovanje uzimali gori spomenute okolnosti u obzir.

Prodaja ribe. U slučaju, da prispije riba, prodavat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju danas vlasnici karata počevši od broja 7051.

Dnevne vijesti.

Boj za sitnice. Naš je narod u Istri prije rata stajao na tako slabim nogama, da je unatoč svojoj brojčanoj nadmoći, bio uvijek i svagdje zapostavljen. Mnogo toga sakrivljeno i sami, naš pomirljivi značaj, i naša pohlepa za prisvajanjem tudjega bilo ono dobro ili zlo. Naš je seljak imao uvijek nekakvog rešepka prema tudjem jeziku, jer tim tudjim jezikom govorili su svi i pop i advokat i sudac i činovnik na poreznom uredu, dakle svi, s kojima je on u saobraćaju dolazio. „Po našu“ govorili su samo seljaci među sobom, a i oni su se pred drugim stidjeli svoga jezika. U našim općinama, do pred malo godina, uredovalo se talijanski, pa makar ne bilo u njima nijednog Talijana, osim odrpanog doseljenika, koji je naravno bio odmah izabran načelnikom. Upravu poreznih općina ili podopćina preuzimao bi obično svećenik, koji je ili već bio Talijan, ili je obično iz samorazumljivih razloga postao Talijanom. Na općinskim sjednicama raspravljalo se hrvatski, jer seljak drukčije nije ni znao, ali zapisnici sjednica morali su biti, a na sramotu još je i danas gdjegdje tako, sastavljeni u talijanskom jeziku. Tako je s vremenom to popuštanje prema tudjincu prešlo našemu narodu u krv, pojedinci su hotimice zaboravljali svoj jezik, i postajali tudjili janjičari, koji su mrzili i proganjali naš jezik, jer im savjest nije nikad dala mira, oponjajući ih, da su ipak i oni slnovi tog naroda. I sada hoćemo li narod da probudimo, moramo da bojujemo za sitnice, da zidamo iz temelja, da izbacujemo što je tudje, a njegujemo što je naše. Moramo se boriti za općinske pečate, za uredovni jezik, za natpise na javnim zgradama, moramo naštojati, da trgovac, od kojega kupujemo robu, govoriti našim jezikom, a činovnik, koji nam sada dijeli možda novac na poreznom uredu ili živežne karte na poglavartvu, mora takodjer našim jezikom govoriti, jer on je ovdje postavljen radi nas, a ništo mi radi njega. Budemo li svagdje zahtijevali naš jezik, oblasti će biti prisiljene, da namještaju naše činovnike, a sad se samo porugljivo ispričavaju: ta što treba hrvatskih činovnika, kad vi i onako svi znate talijanski. A naši župani morali bi takodjer ustajati pri pisanju u hrvatskom jeziku, i ne dati se zavadjati kojekakvimi riječima: ta svejedno je kako plješte; plješete li talijanski doći će vam sve prije, jer su činovnici Talijani, koji hrvatski ne znaju. Lijepa hvala! Neka se oblasti potruđe, pa neka nadju činovnike, koji će znati i hrvatski. Sramota je, da podopćine Altura, Krnice, Mrčana i druge imaju još uvijek pečate samo sa napisima: „Delegazione di Altura“, „Delegazione di Marzana“ i „Delegazione di Carnizza“ itd., kad ni u jednom od tih mjeseta nema danas, a ni prije rata nije bilo nijednog Talijana, ni čovjeka druge narodnosti osim hrvatske. Sramota je, da podopćina krička ureduje talijanski, a ona mrčanska čak i njemački! To su doduše samo sitnice, kako će se mnogi od dotičnika ispričati, ali za te sitnice treba da se borimo i da počupamo korov od kraja. Popuštamo li svuda, u svemu i uvijek, onda ne smijemo niti zahtijevati, da nas ni drugi postuju, kad ni mi sami sebe ne umijemo cijeniti.

Prosvojta.

Gladni soneti. Do par dana izači će u finom izdanju „Splitski ratni soneti“ (Gladni soneti). U splitskom dijalektu sastavio Duje Balavac i monolog „Tamašna vrimena“. Naslovni list nacrtao je karikaturista Anggeo Uvodić a predgovor napisao Bepo Getar. Cijena je K 3 — uz preporučenu posilku 50 para više a prostu razmjerno. Za naručbe valja se obratiti knjižari Vinko Jurić u Splitu a novce poslati unapred.

Izložba. Primislo 3. broj ovog polumjesečnika s ovim sadržajem: Knezu Ivi Vojnoviću. — Gjorgje Glumac: Golgota, Guslar, Kob. — Ljubo米尔 P. Mlčić: Mrtva staza. — O. O. Zupančić: Ja Ljubim ravnopolja (ijekavski prevod) — Teofin Lenartović: Pesma. — M. M. Petrović: Senke. — Guy de Maupassant: Povratak. Branislav Čačirović: Kontinuitet u književnosti. — St. Benin: Iz novije ruske književnosti. — Pet pitanja. — Pregled. List je štampan samo cirilicom. — Preplata je na pol godine K 8 —, na četvrt god. K 4 —. Rukopise i preplatu treba slati na „Izložba“, Versecz, Pančovai ut. 27.

Mali oglašnik

KINO CRVENOG KRIŽA

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

Dr. Katica

kin. drama u 4 čina s Lotom Neumann.

Početak: 2:30, 3:55, 5:20, 16:45.

Neprekidne predstave.

Ulaznina: I. prost. 1 K; II. 40 K

Uči se može kod svake slike.

Ravnateljstvo si pridržava pravo promjeniti raspored.

Prodaje se posjed

u gradu Koprinici (Podravina) udaljen 5 časaka od kolodvora, sastoji se od plodne oranice, vinograda i kuće sa zgradama. Svega do 4 rali. Adresa kod uprave.

Kupila bi se
ko za mljekaricu, odnosno koja se ima oplođiti. Obraćati se na upravu lista od 5 do 7 popodne kod Baselli.

Oglasujte
u „Hrvatskom Listu“!

Važno!

Zamjena ratnih zajmova

ratno-zajmovne-osjeguravajuće police

Pozor! Svaki vlasnik VII. ratnog zajma i prijašnjih emalja, lako svoje potpisivanje bezplatno bez ikakve pare gotovine i (do K 5000) odmah skoro podvostruči.

Primer: Proti uloženju ratnog zajma sa n. pr. nom. K 2700 — lako dobije svak bez ikakvog rizika, odmah pravovaljanu, ratno-zajmovno-osjeguravajuću policu za popriliči n. n. K 5000 —

Osiguranje se sklapa na temelju dogovora sa kr. zavodom za vojničke udove i sirote putem c. k. priv. osjeguravajućeg društva za život „Austrijski Feniks“ u Beču.

Pojašnjenja daje: Osigaravajući odio c. kr. austr. zaklade za udove i sirote u Trstu, Lazzaretto vecchio 3, Jadranska banka, Podružnica Anglo-astr. banke, Podružnica Kreditnoga zavoda, Podružnica Depositne banke, Trčansko-istarska banka, Podružnica Živnostenske banke u Trstu.

Radi inventarizacije ostaje konsumno sklošište ratne mornarice u četvrtak zatvoreno

sov dan.

Radi inventarizacije ostaje konsumno sklošište ratne mornarice u četvrtak zatvoreno

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI

registrirana zadruga na ograničeno jamčenje ulica Carrara br. 4, vlasnita kuća „Narodni Dom“.

Podružnica u Pazinu.

Prima uloške na štednju, te ih ukamaće sa

4 % kamata

Eskomptira mjenice uz najpovoljnije uvjete i daje zajmove na nepokretnine.

Uredovni satovi: od 9-12 prije pod.

i od 4-6 popodne.

Kiselu repu

za mjesnu aprovizaciju, vojne zavode ili pod vojnom upravom stojeća poduzeća sa izvoznicom za Dalmaciju, Bosnu i Hercegovinu ili Istru dobavlja

uz povoljne cijene

Sisačka tvornica kisele repe i zelja u Sisku.

Ponude tražite brzojavno!